

Jeugdwerkinfrastructuur delen - Hoe ga je aan de slag als gemeente?

1 Inleiding

Onze ruimte is een kostbaar goed, belangrijk dus om er zuinig mee om te springen. Ook heel wat jeugdwerkinfrastructuren worden weinig intensief gebruikt, en staan soms meerdere dagen per week leeg. Door in te zetten op het delen van infrastructuur kan het jeugdwerk mee zorgen voor een zuiniger ruimtegebruik.

Tegelijkertijd zijn er heel wat nieuwe of minder gevestigde jeugdwerk- of jongereninitiatieven die op zoek zijn naar een plek. Het delen van jeugdwerkinfrastructuur en van ruimte in het algemeen biedt voor deze minder gevestigde groepen kansen om een plaats te vinden om hun activiteiten uit te oefenen.

We zien dan ook dat jeugdwerkinfrastructuur de laatste jaren steeds meer wordt gedeeld. Soms succesvol, soms helemaal niet. Soms vrijwillig, soms uit noodzaak of opgelegd door de lokale overheid. De werkgroep jeugdlokalen van De Ambrassade onderzocht goede en minder goede voorbeelden, en maakte een olijsting van do's en don'ts voor lokale besturen bij het delen van jeugdwerkinfrastructuur¹.

Ook voor jeugdwerkorganisaties maakten we een overzicht van do's en don'ts. Deze vind je op jeugdlokalen.be.

Zelf aan de slag gaan om jeugdwerkinfrastructuur te delen? Check dan onze handleiding op <https://ambrassade.be/ruimte/handleiding>.

2 Hoe ruimte delen als jeugdwerk?

Jeugdwerk kan ruimte delen - of slim ruimte gebruiken - op verschillende manieren:

- **Gedeeld gebruik:** verschillende organisaties delen samen een ruimte. Dat kan gelijktijdig of achtereenvolgend.
 - Gelijktijdig: twee of meer (jeugd)organisaties hebben een vaste stek in hetzelfde gebouw. Vaak beschikt elke vereniging over één of meerdere ruimtes in exclusief gebruik, en wordt slechts een deel van de ruimte echt gedeeld gebruikt (het sanitair, een polyvalente activiteitenruimte ...).
 - Achtereenvolgend: Verschillende organisaties gebruiken de infrastructuur op verschillende tijdstippen doorheen de week (tijdens de week of in het weekend, zaterdag of zondag, overdag of 's avonds ...) of het jaar (een jeugdbeweging tijdens het schooljaar, een speelpleinwerking tijdens de zomervakantie ...)
- **Tijdelijk gebruik:** een jeugdinitiatief maakt tijdelijk gebruik van een leegstaande ruimte. Tijdelijke invullingen zijn bij uitstek geschikt voor het huisvesten van tijdelijke of startende projecten. Voor jeugdorganisaties met een duurzame werking is tijdelijk gebruik een mogelijkheid wanneer dit past binnen de filosofie van de organisatie of als noodoplossing om een tijdelijke situatie te overbruggen.
- **Collectief gebruik:** een jeugdorganisatie stelt haar infrastructuur open als publieke ruimte voor de buurt. Vele jeugdhuisen bijvoorbeeld zetten in op een publieke werking en willen een open huis zijn voor alle jongeren. Ook buitenruimtes bij jeugdwerkinfrastructuren kunnen opengesteld worden als speel- of ontmoetingsplek voor de buurt.

¹ Deze tekst gaat specifiek over het delen van jeugdwerkinfrastructuur, en over hoe het jeugdwerk kan bijdragen aan een zuiniger gebruik van onze ruimte. Maar ook schoolgebouwen, religieuze infrastructuren, leegstaande kantoren of fabriekslodsen, braakliggende stukken grond of parkings kunnen gedeeld worden met kinderen, jongeren of jeugdwerk. Over het openstellen van zulke ruimtes die aanvankelijk niet bestemd zijn voor gebruik door kinderen of jongeren verwijzen we naar het project 'ruimte delen is ruimte creëren' van De Ambrassade (<https://ambrassade.be/inforuimtedelen>).

- **Hergebruik:** een gebouw dat oorspronkelijk niet gebouwd was als jeugdlokaal – een kerk, een oude school, een administratief centrum – krijgt een nieuw leven als jeugdwerkinfrastructuur.
- **Intensivering:** een jeugdorganisatie krijgt een stek door extra ruimte te creëren binnen een bepaalde ruimte: door ondergronds of in de hoogte te bouwen, door te verdichten, door het dak te gebruiken Uiteraard bestaan er heel wat mengvormen en combinaties tussen deze verschillende manieren van slim ruimtegebruik.

3 Welke rollen neemt het jeugdwerk op?

Jeugdwerkorganisaties kunnen drie verschillende rollen opnemen bij gedeeld gebruik van jeugdwerkinfrastructuur:

- **Eigenaar:** Jeugdwerkorganisaties die zelf eigenaar van hun lokaal of gebouw zijn, kunnen hun infrastructuur openstellen voor medegebruik door andere organisaties. Ook wanneer je niet de eigenaar bent, kan je in vele gevallen de ruimte waarover je beschikt delen met anderen (bijvoorbeeld bij huurcontracten die onderverhuur toelaten).
- **Gebruiker:** Jeugdwerkorganisaties kunnen als medegebruiker in gebouwen van anderen zitten: een school, een parochiezaal, een gebouw van een andere vereniging ... Een gemeente kan bijvoorbeeld een gedeelde infrastructuur bouwen of inrichten waarin verschillende (jeugd)organisaties een plek hebben.
- **Beheerder:** Jeugdwerkorganisaties kunnen ook het beheer van de gedeelde infrastructuur op zich nemen. Dat is vaak het geval wanneer de jeugdvereniging de hoofdgebruiker van het gebouw is, of wanneer verschillende verenigingen samen het beheer op zich nemen (al dan niet binnen een overkoepelende vzw). In heel wat andere gevallen neemt de lokale overheid het beheer op zich, of is er een andere hoofdgebruiker (de school, het cultureel centrum) die instaat voor het beheer.

Niet alle jeugdwerkorganisaties hebben de draagkracht om het beheer van een gedeelde infrastructuur (volledig) op zich te nemen, zeker niet wanneer het om intensief gebruikte gebouwen met veel verschillende gebruikers gaat. Daar staat tegenover dat het mede-eigenaarschap van de gebruikers zal toenemen wanneer zij de verantwoordelijkheid krijgen over een deel van het beheer. Leg daarom het beheer van gedeelde jeugdwerkinfrastructuren zeker niet eenzijdig vanuit de gemeente op aan het jeugdwerk, maar bekijk steeds in overleg met de verschillende gebruikers wat haalbaar is en wat niet.

4 Waarom ruimte delen als jeugdwerk?

Er zijn heel wat redenen om ruimte te delen als jeugdwerkorganisatie:

- Door samen een ruimte te delen bespaar je kosten op de huur, het onderhoud en de aankoop van materiaal. Ook de lasten van het beheer kan je spreiden over de verschillende gebruikers. Het delen van ruimte kan in die zin een manier zijn om als organisatie om te gaan met besparingen.
- Je komt in contact met andere mensen of organisaties en vergroot je netwerk. Je wisselt ervaringen uit en leert van elkaar.
- Een ruimte delen leidt tot samenwerking en wederzijdse win-win: je helpt elkaar, je kan elkaars materiaal of resources gebruiken of lenen ...
- Door intensiever gebruik van het gebouw vergroot ook de sociale controle, en worden problemen van overlast of vandalisme aangepakt.
- Je springt duurzamer en zuiniger om met de ruimte en het milieu.

5 Do's-and-don'ts voor lokale besturen

5.1 De gemeente als beleidsmaker

5.1.1 Voer een coherent beleid

Do's & Don'ts:

- Ontwikkel een overkoepelende visie op het delen van ruimte. Doe dat in overleg met het jeugdwerk, en geef hen inspraak in het beleid.
- Ondersteun jeugdwerkorganisaties in hun zoektocht naar ruimte.
- Zet enkel in op gedeelde jeugdwerkinfrastructuur waar het tot een meerwaarde leidt. Ruimte delen puur om te besparen is geen goed idee.

Voer een coherent beleid met betrekking tot het delen van jeugdwerkinfrastructuur, en werk dit beleid uit samen met het jeugdwerk in je gemeente of stad. Ontwikkel samen met hen een visie en beleidskader rond het delen van jeugdwerkinfrastructuur.

Een coherent beleid houdt onder meer het volgende in:

- Ontwikkel een overkoepelende en breed gedragen visie op gedeeld gebruik in de gemeente, die breder gaat dan de jeugddienst of het delen van jeugdwerkinfrastructuur alleen. Zorg voor een goede onderlinge afstemming tussen verschillende diensten en administraties, zodat zij samen deze visie realiseren.
- Ondersteun jeugdwerkorganisaties systematisch in hun zoektocht naar ruimte. Zet daarbij doordacht in op gedeeld ruimtegebruik, en enkel daar waar het tot een meerwaarde leidt: in sommige gevallen is gedeelde jeugdwerkinfrastructuur een goede oplossing, in andere gevallen helemaal niet.

5.1.2 Zorg voor draagvlak

Do's & Don'ts:

- Leg gedeeld gebruik niet eenzijdig op aan jeugdorganisaties. Zorg steeds voor voldoende draagvlak, want zonder draagvlak zijn gedeelde invullingen gedoemd om te mislukken.
- Zet in op kwaliteitsvolle participatie en mede-eigenaarschap wanneer je jeugdwerkinfrastructuur wil delen.
- Haal jeugdverenigingen niet uit hun lokale context en zorg voor een verstandige spreiding.
- Betrek ook de buurt vooraleer in te zetten op gedeeld gebruik van een bepaalde infrastructuur.

Kies voor een stimulerend en ondersteunend beleid, en ga steeds een open dialoog aan met alle betrokkenen als je gedeeld gebruik wenst op een bepaalde site. Leg gedeeld gebruik niet van bovenaf op, en beslis niet eenzijdig welke verenigingen samen een ruimte moeten delen. Zorg voor voldoende draagvlak wanneer je wil inzetten op gedeeld gebruik van een bepaalde infrastructuur.

Dat draagvlak kan groeien door samen met de jeugdverenigingen en andere betrokken organisaties, de buurt, en andere relevante stakeholders een kwaliteitsvol participatieproces te lopen (bijvoorbeeld bij de bouw of renovatie van een multifunctioneel gebouw). Op die manier vergroot je ook het mede-eigenaarschap bij de jeugdverenigingen en de buurt. Draagvlak betekent ook dat je inzet op kwaliteitsvolle gedeelde infrastructuur. Jeugdwerkorganisaties tegen hun zin in preciaire gebouwen dwingen is geen goed idee.

Lokale verankering is erg belangrijk voor veel verenigingen. Haal jeugdverenigingen die nauw verbonden zijn met hun buurt niet weg uit hun lokale context. Vermijd overlast voor de buurt (geluidshinder, parkeerdruk ...) door een verstandige spreiding en inplanting. Het is meestal geen goed idee om al het jeugdwerk te

concentreren op één site in het centrum van de gemeente, maar evenmin om jeugdwerkinfrastructuren te verbannen naar moeilijk bereikbare plekken buiten de dorpskern. Hou bij de inplanting ook rekening met jeugdwerkinitiatieven en organisaties die reeds actief zijn in de buurt.

5.1.3 Hou rekening met de eigenheid van het jeugdwerk(lokaal)

Do's & Don'ts:

- Zorg dat jeugdwerkorganisaties zich thuis voelen in het gebouw dat zij gebruiken.
- Garandeer een stabiele huisvesting voor organisaties met een duurzame werking.
- Zorg dat jeugdwerkvolwassenen ook tijdens de week een ruimte hebben om samen te komen.
- Kies bij gedeeld gebruik van jeugdwerkinfrastructuur steeds voor compatibele activiteiten die passen in de ruimte. Bekijk welke functies een (gedeeld) lokaal kan hebben en welk soort activiteiten er niet in thuishoren.

Hou rekening met de eigenheid van het jeugdwerk. Vele jeugdverenigingen hebben nood aan een eigen thuis, een plek waar ze hun identiteit voor een stuk kwijt kunnen, waar ze een poster of tekening aan de muur kunnen hangen In een gedeelde ruimte is dat niet evident, maar toch kan je ook een gedeelde infrastructuur voor een stuk jezelf toe-eigenen. Soms kan dat fysiek, bijvoorbeeld wanneer een vereniging een bepaald deel van de ruimte in exclusief gebruik heeft, of door gebruik te maken van modulaire inrichtingen of verplaatsbaar materiaal. Maar dat kan ook en vooral mentaal: door verenigingen zelf mee te laten nadenken en beslissen over het beheer van de gedeelde ruimte, nemen zij voor een stuk mee het eigenaarschap op over de ruimte.

De meeste jeugdwerkorganisaties hebben een duurzame werking die vaak over meerdere decennia loopt. Zulke organisaties verdienen een duurzame en stabiele huisvesting. Ook bij gedeeld gebruik moet deze stabiliteit op lange termijn gegarandeerd kunnen worden. Onzekerheid over de beschikbaarheid van de infrastructuur in de toekomst is nefast voor de werking van een jeugdvereniging. Tijdelijke invullingen zijn enkel aan te raden voor tijdelijke of startende initiatieven, niet voor organisaties die een duurzame werking hebben, tenzij in uiterste nood om een tijdelijke situatie te overbruggen (zoals een verbouwing of een acute nood aan een ruimte).

Leiders, animatoren of vrijwilligers van jeugdverenigingen komen niet enkel samen in het weekend, maar spreken ook regelmatig af tijdens de week om activiteiten voor te bereiden. Voor veel jeugdwerkorganisaties is het daarom belangrijk dat zij ook gedurende de weekavonden een ruimte ter beschikking hebben. Dat kan door bijvoorbeeld het leidinglokaal niet te delen. Ook het materiaallokaal of de berging wordt beter niet gedeeld.

Jeugdwerkinfrastructuur dient om te spelen, te knutselen, rond te hangen, feesten te organiseren, te dansen of te skaten. Het zijn best robuuste infrastructures die tegen een stootje kunnen en die weinig onderhoud vragen. De vereisten qua orde en netheid zijn minder streng dan in een klaslokaal of een vergaderzaal. Actieve workshops of feesten passen door de regel beter in een jeugdwerkinfrastructuur dan vergaderingen of formele lesactiviteiten. Bij het delen van jeugdwerkinfrastructuur ga je daarom best op zoek naar compatibele activiteiten met gelijkaardige ruimtelijke behoeften.

Tot slot werken heel wat jeugdwerkorganisaties met verschillende (leeftijds)groepen. Omdat de activiteiten in verschillende groepen doorgaan hebben jeugdverenigingen daarom vaak nood aan verschillende ruimtes op eenzelfde moment.

5.1.4 Stimuleer eigenaars om ruimte te delen

Do's & Don'ts:

- Geef het goede voorbeeld door als gemeente je onderbenutte en leegstaande ruimtes te delen met het jeugdwerk.
- Stel gemeentelijke infrastructuur niet enkel ter beschikking van organisaties die goede connecties hebben binnen de administratie of de lokale politiek. Hanteer eerlijke criteria.
- Stimuleer eigenaars actief om hun ruimtes open te stellen voor jeugdwerk.
- Kijk niet enkel naar jeugdverenigingen om ruimte te delen. Ruimte delen is een verantwoordelijkheid voor iedereen.

Moedig eigenaars binnen de gemeente aan om ruimte te delen met jeugdwerk. Kijk daarvoor niet enkel naar het jeugdwerk of het verenigingsleven zelf (jeugdlokalen, sportinfrastructuur, socioculturele infrastructuur ...), maar ook en vooral naar de eigen infrastructuur van de gemeente, scholen, of religieuze infrastructuur. Responsabiliseer niet enkel het jeugdwerk om zuinig met ruimte om te springen. Iedereen heeft hier een verantwoordelijkheid: de overheid, verenigingen, ondernemingen en burgers.

Eigenaars kan je stimuleren enerzijds door voldoende incentives te voorzien voor openstelling, door drempels voor eigenaars weg te werken en door de voordelen in de verf te zetten, anderzijds door ruimteverspilling (fiscaal) te bestraffen. Moedig jeugdorganisaties financieel aan om hun lokalen open te stellen voor andere jeugdorganisaties en jongereninitiatieven. Werk met hefboomsubsidies voor het openstellen van schoolsporthallen, verenigingslokalen, leegstaande panden Of initieer als lokale overheid succesvolle pilootprojecten die het pad effenen en tonen dat het delen van jeugdwerkinfrastructuur mogelijk is.

Geef als gemeente in de eerste plaats het goede voorbeeld door je eigen leegstaande en onderbenutte eigendommen te activeren voor jeugdwerk of andere maatschappelijke initiatieven. Zorg daarbij voor eerlijke en heldere criteria voor de selectie van gebruikers. Stel ruimtes niet enkel ter beschikking van organisaties die goede connecties hebben binnen de administratie of de lokale politiek. Een duidelijk retributiereglement met prijsdifferentiatie naargelang het type gebruiker kan een oplossing zijn.

5.1.5 Bied concrete ondersteuning

Do's & Don'ts:

- Voorzie bij gedeelde jeugdwerkinfrastructuren steeds de nodige middelen voor ondersteuning en beheer van het gedeeld gebruik. Zie gedeeld gebruik niet als een besparing, want vaak is het dat niet.
- Leg het beheer van gedeelde jeugdwerkinfrastructuren niet eenzijdig vanuit de gemeente op aan het jeugdwerk. Bekijk steeds in overleg met de verschillende gebruikers wat haalbaar is en wat niet.
- Stel aanspreekpunten aan die jeugdwerkorganisaties ondersteunen rond administratieve vraagstukken bij gedeeld gebruik.
- Bied subsidies of organiseer een samen-aankoop van elektronische toegangssystemen, energiebesparende maatregelen of verzekeringscontracten.

Gedeelde jeugdwerkinfrastructuren worden geconfronteerd met verschillende steeds weerkerende drempels. Die obstakels kan je als lokale overheid mee wegwerken door middel van concrete ondersteuningsmaatregelen. Een aantal voorbeelden:

- Neem een deel van het beheer van gedeelde jeugdwerkinfrastructuren op vanuit de gemeente wanneer de gebruikers hier om vragen. Dat kan door een centraal boekingssysteem te voorzien voor occasioneel gebruik van gedeelde infrastructuren, door te werken met vliegende conciërges die gedeelde ruimtes

openen en afsluiten Leg het beheer zeker niet eenzijdig vanuit de gemeente op aan het jeugdwerk, want dit overschrijdt de draagkracht van veel organisaties.

- Stel gedreven aanspreekpunten voor gedeelde invullingen aan die jeugdwerkorganisaties wegwijs maken in de administratie en die ondersteuning op maat kunnen bieden voor administratieve vraagstukken (verzekeringen, overeenkomsten, subsidies, boekhouding, fiscaliteit, vergunningen ...).
- Bemiddel bij conflicten wanneer de gebruikers er onderling niet uit komen.
- Zorg voor het onderhoud en de schoonmaak van jeugdwerkinfrastructuren en hun buitenruimtes in ruil voor een doorgedreven openstelling.
- Organiseer een samen-aankoop van elektronische toegangssystemen voor gedeelde jeugdwerkinfrastructuren, of subsidieer de aankoop van elektronische toegangssystemen vanuit de gemeente.
- Subsidieer gedeelde jeugdwerkinfrastructuren die willen investeren in energiebesparende maatregelen (zoals slimme regelsystemen waardoor verlichting, verwarming, airconditioning ... in verschillende delen van het gebouw apart afgezet kunnen worden) of energiemeters voor verschillende delen van het gebouw.
- Zorg voor een samen-aankoop of groepspolis van verzekeringscontracten voor gedeelde jeugdwerkinfrastructuren in je gemeente. Zo kan de kost gedrukt worden.

5.2 De gemeente als eigenaar

5.2.1 Deel je leegstaande of onderbenutte ruimte

Do's & Don'ts:

- Bekijk welke mogelijkheden er zijn om je ruimte te delen. Sluit gedeeld gebruik niet al bij voorbaat uit.
- Deel je ruimte met lokale (jeugd)organisaties en initiatieven.
- Stel eerlijke en heldere criteria op voor de selectie van gebruikers van je infrastructuur².

Als gemeente heb je heel wat voordelen bij het delen van je onderbenutte of leegstaande ruimte:

- Je biedt ruimte aan initiatieven binnen je gemeente die kampen met plaatsgebrek. Gedeeld gebruik leent zich uitstekend om ook kansen te bieden aan experimentele en nieuwe initiatieven.
- Door je infrastructuur te delen spring je efficiënt en duurzaam om met de schaarse ruimte en geef je als gemeente het goede voorbeeld.
- Door ruimte te delen stimuleer je samenwerking en ontmoeting binnen de gemeente, en verhoog je het mede-eigenaarschap van de inwoners.
- Je vermijdt leegstand of onderbenutting. Gebruik van een ruimte gaat verkrotting tegen, en zorgt ervoor dat een ruimte beter onderhouden en zelfs verbeterd wordt.
- Gedeeld gebruik zorgt voor meer sociale controle, waardoor overlast en vandalisme worden vermeden, en de buurtkwaliteit verbetert.
- Je bespaart kosten, want door meer ruimte te delen is er minder nood aan nieuwe infrastructuren.

Bekijk daarom welke mogelijkheden er zijn om je ruimte te delen. Denk daarbij niet enkel aan het financiële plaatje, maar ga als gemeente op zoek naar een maatschappelijke meerwaarde voor je infrastructuur. Deel je ruimte in de eerste plaats met (jeugd)verenigingen en initiatieven in de buurt.

² Tips vind je op <https://ambassade.be/thema-ruimte/met-wie-een-ruimte-delen>.

Acht redenen om ruimte te delen

Ruimte bieden aan activiteiten die kampen met plaatsgebrek

Ontmoeting en samenwerking stimuleren in een superdiverse samenleving

Duurzaam omspringen met de schaarse ruimte en het milieu

Ruimte creëren voor experiment en kansen geven aan minder gevestigde groepen

Kosten besparen

Mede-eigenaarschap en co-creatie stimuleren

Inspelen op maatschappelijke veranderingen

Een identiteit geven aan de buurt

5.2.2 Wees betrokken en bied ondersteuning

Do's & Don'ts:

- Wees betrokken als eigenaar en neem bepaalde engagementen op, in de eerste plaats met betrekking tot de staat en de veiligheid van de infrastructuur.
- Maak duidelijke afspraken met de gebruikers wie waarvoor verantwoordelijk is.
- Sluit billijke en evenwichtige overeenkomsten af met de gebruikers.

Gedeeld gebruik is gebaat bij een betrokken eigenaar. Als gemeentelijke eigenaar kan je namelijk op heel wat vlakken het verschil maken:

- Een veilige infrastructuur die voldoet aan de normen.
- Aanwezigheid van nutsvoorzieningen zoals energie, stromend water, sanitair en verwarming.

- Een goed onderhoud van de infrastructuur, en een tijdig herstel van eventuele schade.
- Een correcte verzekeringspolis, die voldoende dekking biedt voor frequent medegebruik.
- De gemeente kan ook de schoonmaak van de ruimte, het agendabeheer ... voor zijn rekening nemen.

Het is van belang vooraf duidelijke afspraken te maken met de gebruikers, uiteraard rekening houdend met wat haalbaar is voor de verschillende gebruikers. Sommige gebruikers hebben de draagkracht om bepaalde verbouwings- of aanpassingswerken zelf te doen, bijvoorbeeld in ruil voor een korting op het gebruik van de infrastructuur. Maar vele anderen hebben die draagkracht niet.

Sluit als gemeente billijke en evenwichtige overeenkomsten af met de gebruikers. Dring jeugdwerkorganisaties geen wurgcontracten op met onhoudbare voorwaarden of onmogelijke opzegtermijnen. Een goede overeenkomst maak je best in onderling overleg. Leg geen onnodige verplichtingen op:

- Door als gemeente je infrastructuur enkel te verhuren aan rechtspersonen bijvoorbeeld sluit je feitelijke verenigingen – waaronder heel wat jeugdwerkorganisaties – de facto uit.
- Laat toe dat de ruimte onderverhuurd kan worden. Door onderverhuur te verbieden wordt gedeeld gebruik in de praktijk vaak onmogelijk gemaakt.
- Sluit zelf een goede verzekering af die de risico's van gedeeld gebruik dekt, en leg de verzekeringsplicht niet eenzijdig bij de gebruikers.

5.2.3 Zet in op dialoog met de gebruikers

Do's & Don'ts:

- Zet in op een goede en heldere dialoog met de gebruikers en de buurt.
- Maak gedragen, relevante en evenwichtige afspraken met de gebruikers.

Ruimte delen is een vorm van samenleven, en dat gaat nu eenmaal beter als mensen met elkaar in dialoog gaan. Zet dus in op een goede en heldere dialoog met de gebruikers en met de buurt. Dat kan formeel, via een regelmatig overleg of via een vast aanspreekpunt bij de gemeente en bij de verschillende gebruikers. Dat kan ook informeel: door als eigenaar regelmatig langs te gaan in het gebouw, door af en toe samen een activiteit te organiseren, door een gezamenlijke ontmoetingsplek te voorzien in het gebouw.

'Goede afspraken maken goede vrienden': een waarheid als een koe als het gaat over gedeeld gebruik. Afspraken kan je maken over heel uiteenlopende zaken, en leg je best vast in een overeenkomst of een huishoudelijk reglement. Afspraken zijn best:

- Breed gedragen, en gezamenlijk opgesteld met en door de verschillende gebruikers
- Relevant, duidelijk, en eerder beperkt in aantal
- Evenwichtig en haalbaar voor alle partijen

Meer informatie over hoe je op een goede manier ruimte kan delen met verschillende gebruikers vind je in de [handleiding ruimte delen](#) van De Ambrassade.